

Sygn. akt II USKP 102/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku M. A. i J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

z udziałem H. sp. z o.o.

o przeniesienie odpowiedzialności za należności z tytułu składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 14 grudnia 2021 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczyni J. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 30 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

uchyla zaskarżony wyrok w pkt 1, 3 i 4 i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 30 stycznia 2019 r., III AUa (...), po rozpoznaniu apelacji Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S., zmienił punkt 3 wyroku Sądu Okręgowego w P. z 24 sierpnia 2017 r., VIII U (...) i oddalił odwołanie J. S. od decyzji organu rentowego z dnia 20 stycznia 2016 r. ustalającej jej odpowiedzialność, jako członka zarządu H. sp. z o. o. w M., za zobowiązania spółki.

W sprawie tej ustalono, że H. sp. z o. o. została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego 18 stycznia 2005 r. Od początku istnienia spółki do dnia 22 marca 2010 r. w jej zarządzie zasiadali w różnych częściowo zazębiających się okresach: A. J. jako prezes zarządu, Z. K. jako wiceprezes i prezes zarządu, W. K. K. D. jako członek zarządu. W marcu 2010 r. M. A. i K. A. nabyli po 51 udziałów w spółce. Pociągnęło to za sobą zmiany w zarządzie, którego skład według zapisów w KRS, przedstawiał się następująco: od 22 marca 2010 r. do 3 lutego 2011 r. – M. A. jako prezes zarządu, od 3 lutego do 17 października 2011 r. – J. S. jako prezes zarządu, od 17 października 2011 r. – Z. A. jako prezes zarządu. K. A. w latach 2008 – 2011 przebywała na stałe poza granicami Polski.

Dnia 8 stycznia 2011 r. Walne Zgromadzenie Wspólników spółki podjęło uchwałę nr 1 o odwołaniu M. A. z funkcji prezesa zarządu oraz uchwałę nr 2 o powołaniu J. S. do pełnienia funkcji prezesa zarządu. J. S. na początku stycznia 2011 r. otrzymała diagnozę lekarską, w której stwierdzono u niej raka piersi. Z tego powodu 14 stycznia 2011 r. złożyła rezygnację z funkcji prezesa zarządu, składając stosowne pismo M. A. (udziałowcowi). Tego samego dnia o rezygnacji poinformowano telefonicznie K. A. (drugiego udziałowca).

Dnia 1 lipca 2011 r. Walne Zgromadzenie Wspólników spółki podjęło uchwałę nr 1 o odwołaniu J. S. z funkcji prezesa zarządu oraz uchwałę nr 2 o powołaniu Z. A. do pełnienia funkcji prezesa zarządu.

Od kwietnia 2010 r. do grudnia 2010 r. H. nie dopełniała obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP i FGŚP. W efekcie na koncie spółki powstało za ten okres zadłużenie w łącznej kwocie 57.291,80 zł, na którą składają się należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od lipca do grudnia 2010 r. w kwocie 26.237,12 zł plus odsetki wyliczone na dzień 28 grudnia 2015 r. w kwocie 15.189,00 zł, ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia do grudnia 2010 r. w

kwocie 6.201,98 zł plus odsetki w kwocie 3.605,00 zł, FP i FGŚP za okres od lipca do grudnia 2010 r. w kwocie 2.211,80 zł plus odsetki w kwocie 1.279 zł, oraz koszty upomnień i koszty egzekucyjne. Od stycznia 2011 r. do czerwca 2011 r. H. nadal nie dopełniała obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP i FGŚP. W efekcie na koncie spółki powitało za ten okres zadłużenie w łącznej kwocie 63.073,96 zł.

Postanowieniem z 31 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w M. przekazał egzekucje prowadzone przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w M., dyrektora ZUS - Oddział w S. i komornika do łącznego prowadzenia komornikowi sądowemu. Postanowieniami z 13 i 23 czerwca 2014 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na bezskuteczność egzekucji i zwrócił tytuły wykonawcze.

Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie J. S. od decyzji organu rentowego w całości zasługiwało na uwzględnienie, wobec złożenia skutecznego oświadczenia o rezygnacji z funkcji członka zarządu spółki. Zdaniem Sądu Okręgowego odwołująca została powołana do zarządu spółki uchwałą z dnia 8 stycznia 2011 r., ale kilka dni później dowiedziała się o diagnozie (nowotworze piersi) i pod jej wpływem 14 stycznia 2011 r. złożyła rezygnację na ręce M. A., o czym niezwłocznie zawiadomiono telefonicznie drugiego udziałowca – K. A.. Zgromadzenie wspólników podjęło uchwałę o odwołaniu jej z funkcji członka zarządu dopiero 1 lipca 2011 r. co było podstawą wykreślenia J. S. z KRS przez sąd rejestrowy.

Sąd Okręgowy powołał się na uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31 marca 2016 r. (III CZP 89/15), w której stwierdził on, że „oświadczenie członka zarządu spółki kapitałowej o rezygnacji z tej funkcji jest składane - z wyjątkiem przewidzianym w art. 210 § 2 i art. 379 § 2 k.s.h. – spółce reprezentowanej w tym zakresie zgodnie z art. 205 § 2 lub art. 373 § 2 k.s.h.”. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że rezygnacja członka zarządu z pełnienia ww. funkcji jest jednostronną czynnością prawną członka zarządu spółki kapitałowej, analogiczną do wypowiedzenia zlecenia. W konsekwencji wystarczy złożenie odpowiedniego oświadczenia woli przez taką osobę. Zgoda spółki na rezygnację nie jest wymagana. Oświadczenie w przedmiocie rezygnacji członka zarządu musi zostać złożone osobie, której, oprócz składającego, mają dotyczyć skutki prawne

składanego oświadczenia. W przypadku oświadczenia o rezygnacji z zarządu jego adresatem jest spółka kapitałowa, z której zarządu występuje składający oświadczenie członek zarządu. Wobec tego, że spółka kapitałowa jako osoba prawna działa przez swoje organy, możliwość zapoznania się z adresowanym do tej spółki oświadczeniem woli należy oceniać z punktu widzenia możliwości zapoznania się z treścią tego oświadczenia woli przez osoby pełniące funkcje organu właściwego do reprezentowania tej spółki. Zarząd spółki kapitałowej jest organem, który ma uprawnienie w zakresie reprezentacji spółki, zarówno czynnej (składanie oświadczeń woli za spółkę), jak i biernej (przyjmowanie oświadczeń woli składanych spółce). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały wskazał, że znajduje ona również zastosowanie, gdy rezygnację składa członek zarządu jednoosobowego, lub ostatni członek zarządu wieloosobowego, albo gdy składają ją jednocześnie wszyscy członkowie zarządu wieloosobowego, a spółka nie ma prokurenta. Oświadczenie o rezygnacji członka zarządu jednoosobowego lub ostatniego członka zarządu wieloosobowego albo wszystkich członków zarządu wieloosobowego składających rezygnację jednocześnie - odnosi skutek z chwilą przekazania go na adres spółki (zarządu spółki) w sposób umożliwiający podjęcie niezbędnych czynności związanych z rezygnacją.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy przyjął, że odwołująca skutecznie złożyła oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu, która będąc jedynym członkiem zarządu również uczyniła więcej, niż musiała - nie wysłała oświadczenia o ustąpieniu z funkcji w zarządzie pocztą na adres spółki, lecz złożyła swoje oświadczenie w dniu 14 stycznia 2011 r. na ręce jednego udziałowca i tego samego dnia o rezygnacji poinformowano telefonicznie drugiego udziałowca. Sąd pierwszej instancji uznał zatem, że J. S. pełniła funkcję w zarządzie jedynie od 8 do 14 stycznia 2011 r. Tym samym, organ rentowy nietrafnie przyjął, że pełniła tę funkcję aż do 1 lipca 2011 r.

Uznając zatem, że odwołująca nie była członkiem zarządu po dniu 14 stycznia 2011 r., czyli w okresie, w którym stawały się wymagalne składki za okres od stycznia do czerwca 2011 r., Sąd Okręgowy zmienił decyzję organu rentowego z dnia 20 stycznia 2016 r., stwierdzając, iż J. S., jako członek zarządu H. sp. z o.o. w

M. nie odpowiada solidarnie z tą spółką za zobowiązania z tytułu składek na Fundusz U., ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz P. i Fundusz G..

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że J. S. w dniu 14 stycznia 2010 r. złożyła swoje oświadczenie o rezygnacji ze sprawowanej funkcji członka zarządu na ręce jednego udziałowca – M. A., a następnie tego samego dnia o rezygnacji poinformowała telefonicznie drugiego udziałowca – K. A., co skutkowało uznaniem przez Sąd, że rezygnacja ta została prawidłowo i skutecznie złożona spółce, podczas gdy osoby te nie były uprawnione do przyjęcia za spółkę wspomnianych oświadczeń o rezygnacji z funkcji członka zarządu, naruszenie art. 116 § 1 i 2 ustawy - Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz naruszenie art. 233 w związku z art. 245 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie jednostronnej oceny zebranego materiału dowodowego. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości, oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny uznał apelację organu rentowego w zakresie dotyczącym odwołania J. S. za uzasadnioną. W jego ocenie Sąd Okręgowy błędnie uznał jej rezygnację z funkcji członka zarządu za skuteczną z dniem 14 stycznia 2011 r. Wskazał, że rezygnacja ta została złożona w siedzibie spółki, na ręce jednego z dwóch udziałowców – M. A.. M. A. nie pełnił wówczas funkcji członka zarządu spółki. Tego samego dnia o rezygnacji udziałowiec M. A. poinformował telefonicznie drugiego udziałowca, tj. K. A.. Wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie posiadają jednak uprawnienia do przyjmowania oświadczeń woli kierowanych do osoby prawnej.

W świetle przywołanej przez Sąd pierwszej instancji uchwały Sądu Najwyższego oświadczenie członka zarządu spółki kapitałowej o rezygnacji z tej funkcji jest składane - z wyjątkiem przewidzianym w art. 210 § 2 i art. 379 § 2 k.s.h. - spółce reprezentowanej w tym zakresie zgodnie z art. 205 § 2 lub art. 373 § 2 k.s.h. Zgodnie z treścią art. 205 § 2 k.s.h. oświadczenia składane spółce oraz doręczenia pism spółce mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub

prokurenta. Sąd Apelacyjny zaaprobował w pełni powyższe zapatrywanie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym brak jest w obowiązującym stanie prawnym podstaw do stwierdzenia wyjątku od zasady reprezentacji biernej spółki przez zarząd w zakresie dotyczącym oświadczeń członków zarządu o rezygnacji ze sprawowania funkcji na rzecz organu uprawnionego do powoływania członków zarządu. Organy uprawnione do powoływania członków zarządu nie są przystosowane do wykonywania reprezentacji. Tym samym nie wiadomo, w jaki sposób miałyby się odbywać reprezentacja spółki przez taki organ. Sąd Najwyższy we wspomnianej uchwale wskazał, że w przypadkach, w których członków zarządu kapitałowej powołuje podmiot spoza jej struktury, przyznanie w omawianym zakresie reprezentacji biernej spółki temu podmiotowi oznaczałoby w istocie zerwanie z wymaganiem złożenia oświadczenia o rezygnacji z członkostwa zarządu spółce, nie można bowiem w świetle art. 38 k.c. uznać podmiotu niebędącego elementem struktury spółki kapitałowej za właściwy do jej reprezentacji, nawet w jakimś tylko niewielkim zakresie.

Sąd Apelacyjny dzieląc powyższe zapatrywania, stwierdził że wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest uprawniony do odbioru oświadczenia o rezygnacji z funkcji członka zarządu tej spółki. Wspólnik nie posiada prawa do reprezentacji spółki, w tym reprezentacji biernej, cechującej się upoważnieniem do odbioru oświadczeń kierowanych do spółki. Dlatego oświadczenie odwołującej z dnia 14 stycznia 2014 r. uznał za bezskuteczne.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny, odmiennie niż Sąd pierwszej instancji, uznał, że mandat odwołującej jako członka zarządu spółki H. wygaś 1 lipca 2011 r., wobec podjęcia przez Walne Zgromadzenie Wspólników uchwały o odwołaniu jej z funkcji prezesa zarządu. W tym stanie rzeczy spełnione zostały przesłanki z art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej do przeniesienia na odwołującą solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania spółki z tytułu składek na Fundusz U., ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz P. i Fundusz G..

Skargę kasacyjną wywiodła odwołująca się zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w zakresie zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie prawa materialnego polegającego na niewłaściwym zastosowaniu art. 205 § 2 k.s.h. w związku z art. 61 § 1 k.c. przez przyjęcie, że oświadczenie woli

o rezygnacji z funkcji członka zarządu spółki złożone przez J. S. w siedzibie spółki H. na ręce wspólnika spółki M. A. oraz telefoniczne zawiadomienie o rezygnacji w tym samym dniu drugiego wspólnika – K. A. nie było skutecznie złożone spółce w taki sposób, że mogła zapoznać się z jej treścią, a co za tym idzie uznanie, że mandat J. S., jako członka zarządu H. wygaś z dniem 1 lipca 2011 r., a nie z dniem 14 stycznia 2014 r.

Wskazując na powyższe wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej oraz z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej J. S. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) w innym składzie do ponownego rozpoznania, oraz o rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniosł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok należało uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio m.in. art. 116 ustawy Ordynacja podatkowa.

Natomiast stosownie do art. 32 ustawy systemowej, do składek na Fundusz P., Fundusz S., Fundusz G. i Fundusz E. oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Przepis art. 116 ust. 1 i ust. 2 ustawy Ordynacja podatkowa mówi zaś, że za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki z

ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, prostej spółki akcyjnej, prostej spółki akcyjnej w organizacji, spółki akcyjnej lub spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu: 1) nie wykazał, że : a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2020 r., poz. 814) albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne, albo b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy; 2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części. Odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu, oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz art. 52a powstałe w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu.

W przedmiotowej sprawie mają znaczenie jeszcze inne przepisy, a mianowicie art. 61 ustawy Kodeks cywilny, zgodnie z którym, świadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Odwołanie takiego oświadczenia jest skuteczne, jeżeli doszło jednocześnie z tym oświadczeniem lub wcześniej. Oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią.

Stosownie do art. 205 § 1 i § 2 Kodeksu spółek handlowych, jeżeli zarząd jest wieloosobowy, sposób reprezentowania określa umowa spółki. Jeżeli umowa spółki nie zawiera żadnych postanowień w tym przedmiocie, do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Oświadczenia składane spółce oraz doręczenia pism spółce mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta. Natomiast, odpowiednio do art. 210 § 1 i § 2 tejże samej ustawy, W umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w

sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. W przypadku gdy wspólnik, o którym mowa w art. 173 § 1, jest zarazem jedynym członkiem zarządu, przepisu § 1 nie stosuje się. Czynność prawna między tym wspólnikiem a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego. O każdorazowym dokonaniu takiej czynności prawnej notariusz zawiadamia sąd rejestrowy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Z kolei według art. 373 § 1 i § 2 Kodeksu spółek handlowych, jeżeli zarząd jest wieloosobowy, sposób reprezentowania spółki określa jej statut. Jeżeli statut nie zawiera żadnych postanowień w tym przedmiocie, do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Oświadczenia składane spółce oraz doręczenia pism spółce mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta.

Istotne w sprawie jest, że J. S. w dniu 8 stycznia 2011 r. została powołana na funkcję prezesa zarządu, zaś kilka dni później otrzymała diagnozę lekarską, w której stwierdzono u niej nowotwór piersi. W związku z tym w dniu 14 stycznia 2011 r. złożyła rezygnację z funkcji prezesa zarządu, składając na tę okoliczność pismo M. A., czyli udziałowcowi. W tym samym dniu o rezygnacji została również poinformowana K. A., czyli drugi udziałowiec. Uchwała o odwołaniu J.S. z funkcji członka zarządu została podjęta w dniu 1 lipca 2011 r.

W omawianym zakresie Sąd I Instancji powołał się na stanowisko składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego zaprezentowane w uchwale z 31 marca 2016 r., III CZP 89/15 (OSNC 2016/9/97) oraz słusznie zauważył, że J.S., będąc jedynym członkiem zarządu, nie wysłała oświadczenia o ustąpieniu z funkcji w zarządzie drogą pocztową, ale złożyła swoje oświadczenie na ręce jednego udziałowca i tego samego dnia poinformowała o tym innego udziałowca. Dlatego też, zdaniem tego Sądu, J. S. pełniła funkcję w zarządzie od 8 stycznia 2014 r. do 14 stycznia 2014 r., a zatem nie do 1 lipca 2011 r., jak przyjął organ rentowy. W związku z tym nie może ona odpowiadać solidarnie ze spółką za zaległości w składkach, które stały się wymagalne po 14 stycznia 2011 r.

Istotą sporu w przedmiotowej sprawie jest kwestia skuteczności złożenia przez J. S. oświadczenia o rezygnacji ze sprawowanej funkcji członka zarządu wobec udziałowców spółki.

Oświadczenie o rezygnacji członek zarządu powinien złożyć samej spółce kapitałowej. Przepisy kodeksu spółek handlowych milczą jednak co do tego, jaki podmiot reprezentuje spółkę kapitałową przy tej czynności, nie wskazując konkretnie komu takie oświadczenie o rezygnacji należy złożyć, aby złożone było skutecznie. Kwestia ta była przedmiotem rozmaitych koncepcji doktryny prawa i orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz niejednolitej praktyki sądów rejestrowych dokonujących zmiany wpisów dotyczących członków zarządu w rejestrze przedsiębiorców.

W orzecznictwie i doktrynie prawa ukształtowały się trzy główne stanowiska w kwestii będącej przedmiotem niniejszej sprawy. Wynikało z nich, że oświadczenie woli członka zarządu spółki kapitałowej o rezygnacji z pełnionej funkcji powinno być złożone:

1) Jednemu członkowi zarządu lub prokurentowi.

W myśl art. 205 § 2 ksh. i art. 373 § 2 ksh. oświadczenia składane spółce oraz doręczenia pism spółce mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta. Jest to tzw. reprezentacja bierna dotycząca przyjmowania oświadczeń przez spółkę. Składanie oświadczeń spółce według tej zasady jest niezależne od tego jaki sposób reprezentacji spółki na zewnątrz (tzw. reprezentacji czynnej) obowiązuje w danej spółce.

2) radzie nadzorczej lub pełnomocnikowi powołanemu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością uchwałą zgromadzenia wspólników, a w spółce akcyjnej uchwałą walnego zgromadzenia;

Reprezentanci tego stanowiska odwoływali się do uregulowań zawartych w art. 210 § 1 ksh. oraz art. 379 § 1 ksh. Przepisy te przewidują szczególny sposób reprezentacji spółki przy zawieraniu umowy pomiędzy spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim. Autorzy tego stanowiska argumentowali, że mimo, że rezygnacja z funkcji członka zarządu jest czynnością jednostronną (a nie umową, o której mowa w powołanych przepisach), to jednak jest ona składana w ramach

korporacyjnego (organizacyjnego) stosunku umownego, łączącego członka zarządu ze spółką kapitałową.

3) organowi uprawnionemu do powoływania członków zarządu spółki;

Zgodnie z trzecim poglądem, adresatem oświadczenia o rezygnacji z funkcji członka zarządu powinien być ten organ, któremu przysługuje uprawnienie do powoływania członków zarządu (tzw. „zasada lustra”). Uzasadnieniem tego stanowiska była możliwość szybkiego uzupełnienia składu zarządu przez organ, któremu została złożona rezygnacja.

Poza wskazanymi wyżej dominującymi stanowiskami, w praktyce obrotu znane były również inne sposoby składania oświadczeń o rezygnacji z funkcji członka zarządu spółki kapitałowej. W szczególności stosowano metodę wysłania oświadczenia o rezygnacji listem poleconym na adres spółki lub złożenia oświadczenia jednemu wspólnikowi spółki (gdy w spółce nie było rady nadzorczej). Sądy rejestrowe w sposób niejednolity odnosiły się do przedkładanych im dokumentów dotyczących rezygnacji członków zarządu, wskazując niekiedy, iż brak jest podstaw do wykreślenia członka zarządu z rejestru przedsiębiorców, ponieważ rezygnacja nie została skutecznie złożona (tzn. złożona została niewłaściwemu organowi lub podmiotowi).

Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów w uchwale z 31 marca 2016 r. w sprawie o III CZP 89/15, orzekł wobec jakiego podmiotu członek zarządu spółki kapitałowej powinien złożyć oświadczenie o rezygnacji z pełnionej funkcji. Zgodnie ze stanowiskiem przyjętym w uchwale oświadczenie członka zarządu spółki kapitałowej o rezygnacji z tej funkcji jest składane spółce reprezentowanej w tym zakresie przez jednego członka zarządu lub prokurenta. Wyjątkiem od powyższego jest sytuacja, gdy jedyny członek zarządu jest zarazem jedynym wspólnikiem spółki. W tym przypadku oświadczenie o rezygnacji wymaga formy aktu notarialnego.

W skardze słusznie podniesiono rozstrzał czasowy pomiędzy okolicznościami przedmiotowej sprawy a uchwałą Sądu Najwyższego zapadłą w podobnej kwestii w 2016 roku. Trafnie również podniesiono, że J. S. jako prezes zarządu, w sytuacji baraku ustanowionego pełnomocnika, prokurenta itp. do dokonywania odpowiednich czynności w zakresie przyjęcia oświadczenia o rezygnacji – działając jako jedyny członek zarządu spółki oraz prezes tego zarządu

– nie widząc innej możliwości, a uzasadniając to względami choroby nowotworowej i stresu z tym związanego – upoważniła M. A. do reprezentacji spółki w zakresie przyjęcia rezygnacji, składając rezygnację osobiście. W tym względzie podzielić należy oraz zastosować adekwatnie stanowisko doktryny prawa zaprezentowane w skardze, zgodnie z którym, gdy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie posiada rady nadzorczej, a nie jest powołany pełnomocnik zgromadzenia wspólników do zawierania umów, czy prowadzenia sporów z członkami zarządu, rezygnacje należy składać na ręce wspólników (A. Szumański, S. Sołtysiński, A. Szajkowski, J. Szwaja, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2005). Myli się zatem organ rentowy formułujący, w oszczędnej co do treści odpowiedzi na skargę kasacyjną, wypowiedź w kwestii sanacji złożonego przez Skarżącą oświadczenia z dnia 14 stycznia 2011 r., gdyż w sprawie element sanacji nie występuje. Dokument bowiem został przez Skarżącą faktycznie złożony oraz został złożony w warunkach nagłej i wysoce uzasadnionej ważną osobistą przyczyną potrzeby, kiedy to nie miała ona żadnej innej możliwości, w obliczu tak poważnej choroby dokonać innych, aniżeli przewidziane w tej sprawie czynności, jednocześnie wybierając rozwiązanie najbardziej optymalne z możliwych. W ten sposób również spółka mogła później podjąć niezbędne działania związane ze złożoną rezygnacją, które mogły zadośćuczynić wartościom składającym się na pewność i bezpieczeństwo obrotu prawnego i handlowego tworzących go m.in. spółek kapitałowych.

Wskazuje się przy tym, że przepisy w omawianym zakresie nie należą do najdoskonalszych, co w obliczu określonych okoliczności faktycznych powoduje niemalże każdorazowo konieczność zbudowania odpowiedniej argumentacji natury orzeczniczej.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy uwzględnić uwagi poczynione w uzasadnieniu niniejszego rozstrzygnięcia.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeka się jak w sentencji.